

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณี การแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ว. และบริษัท บ.

ระหว่าง	บริษัท ว.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ
	บริษัท บ.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

การแจ้งผลการรวมธุรกิจ

ด้วยบริษัท ว. ได้ยื่นแบบแจ้งผลการรวมธุรกิจพร้อมเอกสารหลักฐาน ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖ เพื่อขอแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ว. และบริษัท บ. ต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยได้แจ้งผลการรวมธุรกิจภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการพิจารณาการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ว. และบริษัท บ. มีรายละเอียดดังนี้

๑. ข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจ

๑.๑ ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ

บริษัท ว. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxx ประกอบธุรกิจโฮลดิ้งคอมพานี (Holding Company) สำนักงานจดทะเบียนตั้งอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์ โดยบริษัท ว. ไม่มีรายได้ในปี ๒๕๖๕ และผู้ถือหุ้นทั้งหมด คือ บริษัท วว.

บริษัท ว. ซึ่งเป็นบริษัทโฮลดิ้งคอมพานี มีการถือหุ้นในบริษัทย่อยที่มีลักษณะเป็นผู้ประกอบการที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ ซึ่งมีการประกอบธุรกิจในประเทศไทย จำนวน ๓ บริษัท ได้แก่

(๑) บริษัท ว.๑ สำนักงานจดทะเบียนตั้งอยู่ที่หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน (British Virgin Islands) เป็นโฮลดิ้งคอมพานี ซึ่งถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ ในเครือบริษัท ว. เพื่อประกอบธุรกิจในประเทศไทย

(๒) บริษัท ว.๒ จดทะเบียนในประเทศไทย เป็นผู้ถือสิทธิในสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ xx ในอ่าวไทยในอัตราร้อยละ xx และประกอบกิจการเป็นผู้รับสัมปทานในการสำรวจ ขุดเจาะและผลิตปิโตรเลียม น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลว ผลิตภัณฑ์และสารหรือผลผลิตพลอยได้ (by-products) และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ

(๓) บริษัท ว.๓ สำนักงานจดทะเบียนตั้งอยู่ที่หมู่เกาะเคย์แมน (Cayman Islands) เป็นผู้ถือสิทธิในสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ xx ในอ่าวไทยในอัตราร้อยละ xx และสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ xx ในอ่าวไทยในอัตราร้อยละ xx โดยบริษัทดังกล่าวได้มีการตั้งสำนักงานสาขาประจำประเทศไทย เพื่อประกอบธุรกิจให้คำปรึกษาแนะนำทางเทคนิคเกี่ยวกับธุรกิจปิโตรเลียมในด้านธรณีวิทยาปิโตรเลียม ด้านธรณีฟิสิกส์ปิโตรเลียม และด้านวิศวกรรมปิโตรเลียม รวมถึงการให้บริการบริหารจัดการวางแผนด้านการเงิน การบัญชี และการควบคุมดำเนินงานแก่บริษัทในเครือในต่างประเทศ

๑.๒ ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

บริษัท บ. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxxx ประกอบธุรกิจโฮลดิ้งคอมพานี (Holding Company) สำนักงานจดทะเบียนตั้งอยู่ที่หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน (British Virgin Islands) โดยบริษัท บ. มีรายได้ในปี ๒๕๖๕ จำนวน xx,xxx ล้านบาท และผู้ถือหุ้นทั้งหมด คือ บริษัท บบ. (ผู้ถือหุ้นเดิม)

บริษัท บ. ซึ่งเป็นบริษัทโฮลดิ้งคอมพานี มีการถือหุ้นในบริษัทย่อยที่มีลักษณะเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ ซึ่งมีการประกอบธุรกิจในประเทศไทย จำนวน ๕ บริษัท ได้แก่

(๑) บริษัท บ.๑ จดทะเบียนในประเทศไทย เป็นผู้ถือสิทธิในสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ xx ในอ่าวไทยในอัตราร้อยละ xx และประกอบกิจการเป็นผู้รับสัมปทานในการสำรวจ ขุดเจาะและผลิตปิโตรเลียม น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลว ผลิตภัณฑ์และสารหรือผลผลิตพลอยได้ (by-products) และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ

(๒) บริษัท บ.๒ จดทะเบียนในประเทศไทย เป็นผู้ถือสิทธิในสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ xx ในอ่าวไทยในอัตราร้อยละ xx และประกอบกิจการเป็นผู้รับสัมปทานในการสำรวจ ขุดเจาะและผลิตปิโตรเลียม น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลว ผลิตภัณฑ์และสารหรือผลผลิตพลอยได้ (by-products) และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ

(๓) บริษัท บ.๓ จดทะเบียนในประเทศไทย เป็นผู้ถือสิทธิในสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ xx ในอ่าวไทยในอัตราร้อยละ xx และประกอบกิจการเป็นผู้รับสัมปทานในการสำรวจ ขุดเจาะและผลิตปิโตรเลียม น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลว ผลิตภัณฑ์และสารหรือผลผลิตพลอยได้ (by-products) และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ

(๔) บริษัท บ.๔ จดทะเบียนในประเทศไทย ประกอบธุรกิจให้บริการด้านการบริหาร หรือด้านเทคนิค การกำกับดูแลและให้บริการบริษัทในเครือและสาขาของบริษัททั้งหมดที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย และในต่างประเทศ และให้คำปรึกษาแนะนำในการประกอบธุรกิจการสำรวจ การพัฒนา การผลิตและการจำหน่ายปิโตรเลียม น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลว ผลิตภัณฑ์และสาร หรือผลพลอยได้ (by-product) และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ

(๕) บริษัท บ.๕ จดทะเบียนที่หมู่เกาะเคย์แมน (Cayman Islands) เป็นผู้ถือสิทธิในสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ xx ในอ่าวไทยในอัตราร้อยละ xx โดยบริษัทดังกล่าวได้มีการตั้งสำนักงานสาขาประจำประเทศไทย ประกอบธุรกิจสำรวจหาแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ พัฒนาแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และผลิตและจำหน่ายแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ

๒. ข้อมูลการรวมธุรกิจ

๒.๑ วันที่รวมธุรกิจ

๒๒ มีนาคม ๒๕๖๖

๒.๒ วันที่แจ้งผลการรวมธุรกิจ

๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖

๒.๓ วิธีการรวมธุรกิจ

บริษัท ว. ได้เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท บ. จากบริษัท บบ. (ผู้ถือหุ้นเดิม) โดยการรวมธุรกิจดังกล่าวมีมูลค่าธุรกรรม จำนวน xxx,xxx ล้านบาท

๒.๔ วัตถุประสงค์ของการรวมธุรกิจ

บริษัท ว. ได้ชี้แจงในแบบแจ้งผลการรวมธุรกิจว่า การรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นไปเพื่อขยายการลงทุนของเครือบริษัท ว. ในประเทศไทย นอกจากนี้ เว็บไซต์ของบริษัท ว. ได้เปิดเผยข้อมูลการเข้าซื้อกิจการของบริษัท บ. ว่าการรวมธุรกิจดังกล่าวจะทำให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตให้ผลิตน้ำมันดิบในอ่าวไทยจำนวน xx แห่ง ได้แก่ แห่ง ก.๑ แห่ง ก.๒ และแห่ง ก.๓ โดยกำลังการผลิตน้ำมันดิบรวม xx,xxx บาร์เรล/วัน

๓. โครงสร้างผู้ถือหุ้นหลังการรวมธุรกิจ

ภายหลังการรวมธุรกิจ บริษัท ว. เป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัท บ.

๔. ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ

๔.๑ ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ คือ บริษัท ว. ซึ่งเป็นโฮลดิ้งคอมพานีในประเทศไทย มีการผลิตในบริษัทที่ประกอบธุรกิจผลิตน้ำมันดิบในประเทศไทย โดยเป็นผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมในประเทศไทยที่ได้รับสิทธิในการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในอ่าวไทย จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ แห่ง ก.๔ และแห่ง ก.๕

๔.๒ ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ คือ บริษัท บ. ซึ่งเป็นโฮลดิ้งคอมพานีในหมู่เกาะบริติชเวอร์จิน มีการถือหุ้นในบริษัทที่ประกอบธุรกิจผลิตน้ำมันดิบในประเทศไทย โดยเป็นผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมในประเทศไทยที่ได้รับสิทธิในการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในอ่าวไทย จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ แห่ง ก.๑ แห่ง ก.๒ และแห่ง ก.๓

ดังนั้น จากการพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท ว. และบริษัท บ. พบว่าสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ คือ ธุรกิจสำรวจและผลิตน้ำมันดิบในประเทศไทย เนื่องจากเป็นธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจและความทับซ้อนกันกับผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ

๕. ขอบเขตตลาด

๕.๑ ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้อง (Relevant Product Market)

● การทดแทนด้านอุปสงค์

ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมหลักที่ได้จากแหล่งเชื้อเพลิงธรรมชาติมีจำนวน ๓ ประเภทหลัก^๑ ได้แก่ (๑) ก๊าซธรรมชาติ (Natural Gas) (๒) ก๊าซธรรมชาติเหลว (Condensate) และ (๓) น้ำมันดิบ (Crude Oil) โดยที่ผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกันและทดแทนกันไม่ได้ เนื่องจากสถานะของผลิตภัณฑ์และการนำไปใช้งานของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ก๊าซธรรมชาติ มีสถานะเป็นก๊าซและนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงได้โดยตรง โดยไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ ก่อนนำมาใช้งาน ส่วนก๊าซธรรมชาติเหลวเป็นก๊าซธรรมชาติที่มีสถานะเป็นของเหลว เพื่อลดปริมาตรสำหรับความสะดวกในการจัดเก็บและขนส่งเป็นหลัก โดยนำไปใช้งานเช่นเดียวกับก๊าซธรรมชาติ ส่วนน้ำมันดิบมีสถานะเป็นของเหลวที่เมื่อขุดเจาะได้ก็ต้องนำไปผ่านกระบวนการกลั่นให้ได้ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมต่าง ๆ เช่น ก๊าซปิโตรเลียมเหลว แนฟทา น้ำมันก๊าด น้ำมันเบนซิน

^๑ ปิโตรเลียมแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ (Natural Gas) ก๊าซธรรมชาติเหลว (Condensate) และน้ำมันดิบ (Crude Oil)

๑) ก๊าซธรรมชาติ (Natural Gas) เป็นปิโตรเลียมที่มีสถานะเป็นก๊าซหรือไอ ประกอบด้วย ก๊าซมีเทน (CH₄) เป็นส่วนใหญ่และมีก๊าซอีเทน (C₂H₆) ก๊าซโพรเพน (C₃H₈) และก๊าซบิวเทน (C₄H₁₀) ปนอยู่บ้าง ก๊าซธรรมชาติบริสุทธิ์ไม่มีสีไม่มีกลิ่น อาจเกิดร่วมกับน้ำมันดิบหรือไม่ก็ได้

๒) ก๊าซธรรมชาติเหลว (Condensate) เป็นไฮโดรคาร์บอนในกลุ่มเดียวกับก๊าซธรรมชาติแต่มีสถานะเป็นของเหลว โดยเมื่ออยู่ในแหล่งกักเก็บใต้ผิวโลกซึ่งมีอุณหภูมิและความดันสูงจะมีสภาพเป็นก๊าซ และจะกลายสภาพเป็นของเหลวเมื่อขึ้นมาสู่พื้นผิวโลก

๓) น้ำมันดิบ (Crude Oil) เป็นปิโตรเลียมที่มีสถานะเป็นของเหลว มีสีน้ำตาลถึงสีดำ มีความหนาน้ำมันระหว่าง ๐.๗๙-๐.๙๕ กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ภายใต้สภาพปกติที่ผิวโลก น้ำมันดิบมีปริมาณคาร์บอนร้อยละ ๘๒.๒-๘๗.๑ โดยน้ำหนัก ไฮโดรเจนร้อยละ ๑๑.๗ - ๑๔.๗ โดยน้ำหนัก ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ ๐.๒ - ๖.๑ เป็นสารประกอบอื่น ๆ ได้แก่ กำมะถันไนโตรเจน ออกซิเจน และน้ำ เป็นต้น

น้ำมันอากาศยาน น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา และยางมะตอย เป็นต้น โดยที่ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมแต่ละชนิดก็มีวัตถุประสงค์การใช้งานที่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ทำให้น้ำมันดิบมีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่น ๆ อย่างก๊าซธรรมชาติและก๊าซธรรมชาติเหลวอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ ในมุมมองของลูกค้านำเข้าในธุรกิจการผลิตน้ำมันดิบคือ โรงกลั่นน้ำมัน ซึ่งจะนำน้ำมันดิบที่ขุดเจาะได้มาเข้าสู่กระบวนการกลั่นของโรงกลั่นน้ำมัน^๒ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ในขั้นตอนต่อไป ขณะที่ในการผลิตก๊าซปิโตรเลียมและก๊าซปิโตรเลียมเหลว นั้นจะนำก๊าซที่ขุดเจาะได้เข้าสู่กระบวนการแยกก๊าซ^๓ ทำให้กลุ่มลูกค้าของวัตถุดิบแต่ละประเภทแตกต่างกัน ถึงแม้ว่า ก๊าซธรรมชาติเหลว (Condensate) จะสามารถทำให้เกิดการควบแน่นแล้วกลายสภาพเป็นน้ำมันที่ได้ แต่ถือว่าไม่สามารถทดแทนกันได้เนื่องจากระบบที่ใช้มีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

● การทดแทนด้านอุปทาน

ในการผลิตน้ำมันดิบในประเทศไทยจำเป็นต้องขอสัมปทานจากหน่วยงานภาครัฐก่อน เนื่องจากในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “ปิโตรเลียม^๔ เป็นของรัฐ ผู้ใดสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมในที่ใด ไม่ว่าที่นั้นเป็นของตนเองหรือบุคคลอื่น ต้องได้รับสัมปทาน ได้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต หรือได้รับสัญญาจ้างบริการ...” โดยมีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน ทำหน้าที่กำกับดูแลการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย และดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียมให้เป็นไปตามกฎหมาย

นอกจากนี้ ในมุมมองของผู้ประกอบธุรกิจที่สำรวจและผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม นั้น ผลิตภัณฑ์ที่ขุดเจาะขึ้นมาได้จะมีวิธีการจัดเก็บและขนส่งที่แตกต่างกัน เนื่องจากน้ำมันดิบที่ขุดเจาะขึ้นมาได้ จะถูกแยกไปเป็นน้ำมันดิบเพื่อจำหน่ายให้แก่โรงกลั่นน้ำมันผ่านกระบวนการแยกชั้น ส่วนก๊าซต่าง ๆ จะถูกจัดเก็บโดยการอัดแน่นเพื่อขนส่งให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจที่ดำเนินการแยกก๊าซต่อไป

เมื่อพิจารณาธุรกิจการผลิตน้ำมันดิบทั้งในด้านอุปสงค์และด้านอุปทาน พบว่า น้ำมันดิบ มีความแตกต่างจากการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่นอย่างก๊าซธรรมชาติและก๊าซธรรมชาติเหลวอย่างมีนัยสำคัญ จึงกำหนดตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องเป็นน้ำมันดิบเท่านั้น

๕.๒ ตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Geographic Market)

ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่ผลิตโดยผู้รับสัมปทานในแหล่งปิโตรเลียมทั้งบนบกและในทะเล จะถูกขายให้กับโรงกลั่นน้ำมันเพื่อนำไปผลิตน้ำมันชนิดต่าง ๆ โดยที่ไม่มีการแบ่งแยกพื้นที่การจำหน่ายให้แก่โรงกลั่นน้ำมันจึงขึ้นอยู่กับสถานที่ตั้งของโรงกลั่นของผู้ประกอบธุรกิจแต่ละราย จึงสามารถขนส่งน้ำมันดิบ

^๒ กระบวนการกลั่นน้ำมันดิบ จะเริ่มต้นตั้งแต่การนำน้ำมันดิบเข้าไปในหน่วยกลั่นน้ำมันดิบ (Crude Distillation Unit) ทำให้น้ำมันดิบมีความร้อนในระดับหนึ่งและจะถูกส่งไปยังหอกลั่นน้ำมัน (Distillation Tower) ที่แยกน้ำมันดิบออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้โดยลาดปรุชั้น (Perforated Trays) โดยแต่ละส่วนจะมีจุดเดือดเฉพาะสำหรับส่วนที่แตกต่างกัน น้ำมันเดือดส่วนที่มีน้ำหนักเบาจะลอยขึ้นด้านบนของหอกลั่น ในขณะที่น้ำมันเดือดส่วนที่หนักกว่าจะตกลงไปด้านล่าง จึงได้ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมประเภทต่าง ๆ เช่น ก๊าซปิโตรเลียมเหลว แนฟทา น้ำมันก๊าด น้ำมันเบนซิน น้ำมันอากาศยาน น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา และยางมะตอย เป็นต้น

^๓ ระบบการแยกก๊าซ จะเริ่มต้นตั้งแต่การนำก๊าซปิโตรเลียมที่ได้จากหลุมผลิตส่งไปแยกสถานะที่ระบบแยกผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลว น้ำมันดิบ และน้ำ ออกจากกัน ซึ่งก๊าซธรรมชาติที่ได้จะถูกส่งไปเพิ่มแรงดันและดูความชื้นที่ระบบเพิ่มแรงดัน ก๊าซและระบบดูความชื้นของก๊าซตามลำดับ ส่วนก๊าซธรรมชาติเหลวหรือน้ำมันดิบที่ได้จากระบบแยกสถานะนั้น จะถูกส่งไปยังระบบคงสภาพก่อนที่จะส่งไปกักเก็บเพื่อรอการขนถ่าย และสำหรับน้ำที่ได้จากระบบการผลิตปิโตรเลียมทั้งหมดจะถูกอัดกลับลงไปหลุมที่ไม่มีปิโตรเลียมแล้ว เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

^๔ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้นิยามคำว่า “ปิโตรเลียม” ให้หมายถึง น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลว สารพลอยได้ และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และอยู่ในสภาพอิสระ ไม่ว่าจะมีความเป็นของแข็ง ของหนืด ของเหลว หรือ ก๊าซ และให้หมายความรวมถึงบรรดาไฮโดรคาร์บอนที่อาจนำขึ้นมาจากแหล่งโดยตรง โดยใช้ความร้อนหรือกรรมวิธีทางเคมี แต่ไม่หมายความรวมถึง ถ่านหิน หินน้ำมัน หรือหินอื่นที่สามารถนำมากลั่นเพื่อแยกเอาน้ำมันด้วยการใช้ความร้อน หรือกรรมวิธีทางเคมี

ไปได้ทั่วประเทศ นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงจากสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน พบว่า น้ำมันดิบที่ผลิตได้ในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงกลั่นน้ำมันในประเทศไทย โดยน้ำมันส่วนใหญ่ที่ใช้ในการกลั่นจะเป็นการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศในสัดส่วนถึงร้อยละ ๙๒ และเป็นการใช้น้ำมันดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศเพียงร้อยละ ๘ เนื่องจากแหล่งผลิตในประเทศไทยมีขนาดเล็กและมีศักยภาพในการผลิตน้อยกว่าต่างประเทศอย่างแถบตะวันออกกลาง และมีกำลังการผลิตน้ำมันดิบภายในประเทศที่ลดลงเรื่อย ๆ ตามวัฏจักรของแหล่งผลิตปิโตรเลียม ทำให้ปริมาณการขุดเจาะน้ำมันดิบในประเทศไทยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานในประเทศ และตลาดน้ำมันดิบของประเทศเป็นตลาดที่พึ่งพิงกับการนำเข้าเป็นหลัก อีกทั้งในการนำเข้าน้ำมันดิบดังกล่าวก็ไม่มีอุปสรรคในการนำเข้าด้วย จึงทำให้สามารถพิจารณาขอบเขตตลาดภูมิศาสตร์ได้จากการใช้งานน้ำมันดิบในประเทศไทย กล่าวคือ เป็นตลาดที่รวมทั้งการผลิตน้ำมันดิบภายในประเทศ และการนำเข้าน้ำมันดิบเข้ามาในประเทศ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการใช้งานน้ำมันดิบไม่แตกต่างกัน และตลาดน้ำมันดิบของประเทศไทยยังจำเป็นต้องพึ่งพิงการนำเข้าในสัดส่วนสูง

เมื่อพิจารณาธุรกิจการผลิตน้ำมันดิบในทางภูมิศาสตร์ พบว่า ตลาดน้ำมันดิบไทยพึ่งพิงการนำเข้าสูง จึงกำหนดตลาดน้ำมันดิบทางภูมิศาสตร์เป็นน้ำมันดิบที่มีการใช้งานในประเทศไทย

ดังนั้น ขอบเขตตลาดสำหรับการรวมธุรกิจครั้งนี้คือ ตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทย

๖. ยอดเงินขาย

ในการพิจารณายอดเงินขายในตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทยของผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ พบว่า ในปี ๒๕๖๕ กลุ่มบริษัท ว. ซึ่งมีผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการในประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมในประเทศไทยที่ได้รับสิทธิในการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในอ่าวไทย จำนวน ๒ แหล่ง ได้แก่ แหล่ง ก.๔ และแหล่ง ก.๕ แต่ไม่มีการผลิตน้ำมันดิบหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมใด ๆ เกิดขึ้น ทำให้กลุ่มบริษัท ว. ไม่มียอดเงินขายที่เกิดจากการจำหน่ายน้ำมันดิบในปีที่ผ่านมา ส่วนกลุ่มบริษัท บ. ซึ่งมีผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการในประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมในประเทศไทยที่ได้รับสิทธิในการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในอ่าวไทย จำนวน ๓ แหล่ง ได้แก่ แหล่ง ก.๑ แหล่ง ก.๒ และแหล่ง ก.๓ มียอดเงินขายจากการจำหน่ายน้ำมันดิบในปีที่ผ่านมาจำนวน xx,xxx ล้านบาท

๗. ส่วนแบ่งตลาด

ในการพิจารณาส่วนแบ่งตลาดในตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทย เป็นไปเพื่อพิจารณาว่ากรณีการรวมธุรกิจครั้งนี้เป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเข้าข่ายต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจหรือไม่ ตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓

จากรายงานของกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน เรื่อง ปริมาณการใช้น้ำมันภายในปี ๒๕๖๕^๕ พบว่า การผลิตน้ำมันดิบในประเทศไทยไม่เพียงพอต่อการบริโภคในประเทศ จึงจำเป็นต้องจัดหา น้ำมันดิบจากแหล่งอื่น ๆ โดยมีการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยประมาณ ๓๓๓ ล้านบาร์เรลต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๒ ของความต้องการในการใช้น้ำมันดิบทั้งหมดของประเทศไทย ในขณะที่ผู้ผลิตน้ำมันดิบในประเทศทั้งหมดทุกรายผลิตน้ำมันดิบรวมกันได้เพียง ๒๙ ล้านบาร์เรล หรือคิดเป็น

^๕ กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน. (๓๑ มกราคม ๒๕๖๖). สถานการณ์การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงรอบ ๑๒ เดือนของปี ๒๕๖๕ (มกราคม-ธันวาคม) แหล่งที่มาออนไลน์: <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER๑๗/DRAWER๐๖๘/GENERAL/DATA๐๐๐๐/๐๐๐๐๕๑๒.PDF>

ร้อยละ ๘ เท่านั้น ทำให้ผู้ผลิตน้ำมันดิบจากต่างประเทศมีบทบาทสำคัญและมีอำนาจในการกำหนดทิศทางของตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทยได้ จึงจะเห็นได้ว่าข้อมูลโครงสร้างตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทยจะมีสัดส่วนของการนำเข้าสูงอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลปริมาณน้ำมันดิบของกรมธุรกิจพลังงาน และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน พบว่า ในปี ๒๕๖๕ มีปริมาณการใช้งานน้ำมันดิบในประเทศไทยประมาณ ๓๖๓ ล้านบาร์เรล โดยแบ่งเป็นปริมาณการนำเข้าน้ำมันดิบปริมาณ ๓๓๓ ล้านบาร์เรล และเป็นปริมาณการผลิตของผู้รับสัมปทานการสำรวจและผลิตน้ำมันดิบในประเทศไทยจากกระทรวงพลังงานรวมทั้งหมดทุกรายประมาณ ๒๙ ล้านบาร์เรล

ในตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทย การบริโภคน้ำมันดิบในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศ เนื่องจากการผลิตน้ำมันดิบในประเทศไทยไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคในประเทศ โดยในปี ๒๕๖๕ มีการนำเข้าน้ำมันดิบร้อยละ ๙๒ และมีการผลิตน้ำมันดิบภายในประเทศร้อยละ ๘ เท่านั้น และกลุ่มบริษัท บ. มีส่วนแบ่งตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทย ร้อยละ x.xx โดยเป็นส่วนแบ่งตลาดของบริษัท บ.๑ บริษัท บ.๒ บริษัท บ.๓ และบริษัท บ.๔ ส่วนกลุ่มบริษัท ว. ไม่มีส่วนแบ่งตลาดเนื่องจากไม่ได้มีการผลิตและจำหน่ายน้ำมันดิบในปีที่ผ่านมา

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พบว่า ส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายในตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทย ปี ๒๕๖๕ มีสัดส่วนน้อยมาก ซึ่งไม่เกินกว่าหลักเกณฑ์ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ดังนั้น การรวมธุรกิจดังกล่าวจึงไม่เข้าข่ายหลักเกณฑ์ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามข้อ ๓ (๑) และ ๓ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ ทั้งก่อนและหลังการรวมธุรกิจ

ดังนั้น การรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ว. และบริษัท บ. จึงเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากยอดเงินขายของผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่งตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป แต่ไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด จึงเข้าข่ายต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ “ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ” ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดว่า “การรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง หมายความว่า การรวมธุรกิจที่ยอดเงินขายของผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่งหรือของผู้ประกอบธุรกิจที่จะรวมธุรกิจในตลาดใดตลาดหนึ่งรวมกันตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป และไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด”

ประเด็นวินิจฉัย

การรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ว. และบริษัท บ. เป็นการรวมธุรกิจที่ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยดังนี้

๑. ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ มีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๒. การรวมธุรกิจดังกล่าวมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๓. การรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง หรือไม่

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่หนึ่ง คือ ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ มีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัท ว. และบริษัท บ. เป็นโฮลดิ้งคอมพานี (Holding Company) ซึ่งมีผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการในประเทศไทยเพื่อประกอบธุรกิจในประเทศไทย และเป็นผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมในประเทศไทยที่ได้รับสิทธิในการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในอ่าวไทย จึงถือเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่สอง คือ การรวมธุรกิจดังกล่าวมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัท ว. ได้เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท บ. จากบริษัท บบ. (ผู้ถือหุ้นเดิม) ซึ่งเป็นการเข้าซื้อหรือได้มาซึ่งหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง ณ สิ้นวันใดวันหนึ่งเพิ่มขึ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ประกอบธุรกิจอื่น ตามข้อ ๔ (๒) ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการเข้าซื้อสินทรัพย์หรือหุ้นเพื่อควบคุมนโยบายการบริหารธุรกิจ การอำนวยการ หรือการจัดการที่เป็นการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจด้วยการเข้าซื้อหุ้นตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่สาม คือ การรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจในกรณีนี้ คือ ตลาดน้ำมันดิบในประเทศไทย พบว่า ทั้งก่อนและหลังการรวมธุรกิจไม่มีผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดในตลาดดังกล่าว เนื่องจากไม่มีผู้ประกอบธุรกิจรายใดที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาเกินกว่าร้อยละห้าสิบขึ้นไป ตามข้อ ๓ (๑) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ฉบับลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ และ

ผู้ประกอบการธุรกิจสามรายแรกไม่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมารวมกันเกินกว่าร้อยละสิบห้าขึ้นไป ตามข้อ ๓ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฉบับดังกล่าว และเมื่อพิจารณายอดขายในตลาดที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ พบว่า ในปี ๒๕๖๕ ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจไม่มียอดขายจากการจำหน่ายน้ำมันดิบ เนื่องจากไม่มีการผลิตน้ำมันดิบและจำหน่ายน้ำมันดิบ ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจมียอดขายจากการจำหน่ายน้ำมันดิบเกินกว่าหนึ่งพันล้านบาท จึงถือว่าการรวมธุรกิจดังกล่าวเป็น “การรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง” เนื่องจากยอดขายของผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป แต่ไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามความในข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑

เมื่อการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ว. และบริษัท บ. เป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง จึงเข้าองค์ประกอบที่จะต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ บริษัท ว. ซึ่งได้กระทำการรวมธุรกิจกับบริษัท บ. เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๖ และได้แจ้งผลการรวมธุรกิจเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ถือเป็นการแจ้งผลการรวมธุรกิจภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีมติรับทราบการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท ว. และบริษัท บ. ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖